

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1923-07-02, iš Miuncheno - į Berlyną

Aš jau naujame bute!

Aš jau naujame bute! [1] Tik rašau - tai laike neišpasakytai nuobodaus seminaro (filosofijos)[.] Butas labai gražus, tiktai mokėt teks į mėnesį 200. 000 m., tiek to, bet reginys gražus, švaru, šeiminkė sutaisys skalbinius[.] - - Tik dabar dar Janulionis [2] pas mane kelias dienas bus. Stipendiją gavo ne doleriais, o litais, tai nei skolos negali atiduoti, nei važiuoti. Skolininkams bloga, bet ir skolintojams ne geriau. Tai mes[,] visi kreditoriai[,] organizuojamės, kad skolininkus spausti, nes jeigu neatiduos, tai ir kreditoriam ne kažkaip išeis (aš išskolinau 40 doler[.]!).

Vakar buvom išvažiavę į Ammersee [3]. Tokia vėjuota diena. Ir ežero vilnys tokios didelės. Beveik kaip marėse - Palangoj, kai esti „мёртвая зыбь“ [4]. Išvažiavom laiveliu. Garmus [5] pakėlė gvoлтą išsigandęs, jį išmetėm ant kranto, o patys gerokai pasinarstėm po bangas. Dangus apsiniaukęs, toli kalnuose žaibuoja, o vilnys laivelį mėto taip aukštai! O išlipę ant kranto sulipėm su Garmu (kunig.) į vieną didelį platų medį ir lošėm šachmatais. O rytoj vakar esu užkviestas į vieną mažutį privatinį vokiečių dailininkų vakarėlį ar vakariuką, aš jau nežinau. Turbūt reikės nueit žmonių pažiūrėt.

Šiandie gavau tavo atvirutę [6] ir mintys kažkaip pinas. Negaliu susitvarkyti, susikaupti.

Turbūt iki atostogų jau mokinties negalėsiu - po galvas sukas Saalfeldas, kalnai, miškai, ežerai, pašėlusis laisvė ir pilnybė! Mano profesorius šit dabar pasakoja kažkokias mandrybes apie teisę ir teisybę, o aš visa dūšia visai kitam pasauly gyvenu. Pievos, laukai, kalnai, ežerai[...]

Taip ir išeis, kad iš filosofijos seminaro darbą nusuksiu!

O tave bučiuoju[,] Vanduk[,] labai labai -

Bol

Pirmadienis[.]

KOMENTARAI

[1] Naujas Balio Sruogos adresas: München, Kunigunden str. 23II. Čia Balys Sruoga gyveno iki studijų Miuncheno universitete pabaigos (iki grįžimo į Lietuvą - 1924 m. kovo mėn.). „Švabingo šiaurėje, Müncheno universiteto ir meno kvartale, netoli Anglų sodo, tylioje gatvelėje Sruoga buvo pasisamdęs kambariuką pas valdininko našlę. Ji motiniškai juo rūpinosi, savotiškai jį suprato, šiek tiek, žinoma, pasipelnydama“ (Erich Müller-Kamp, „Balys Sruoga Münchene“, in: *Balys Sruoga mūsų atsiminimuose*, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 93). Spėtina, kad Balys Sruoga ankstesnę gyvenamąją vietą (München, Bogenhausen, Muhlbaaur str. 1) pakeitė dėl finansinių sumetimų.

[2] Antanas Janulionis (1895-1947), veterinarijos studentas Miuncheno universitete 1921-1923 m., artimas Balio Sruogos draugas.

[3] Ammersee - ežeras Vokietijos pietuose, Bavarijoje, netoli Miuncheno.

- [4] „Мёртвая зыбь“ *rus* =bangavimas be vėjo. Balys Sruoga tokį retą gamtos reiškinį anksčiau buvo pastebėjęs ir Sočyje, prie Juodosios jūros: „Marės vakar buvo pasiutusios. Vanduo putotas ir baltas, ir vilnys kokių 2 sieksnių aukštumo. Girdis labai toli, kad nerimauja marės. Bet kai arčiau prieini – tai velnias žino kas pradeda dūšioj daryties. Akmenys staugia ir cypia, krantai yra ir griūva, vanduo šniokščia ir putojas. Bet tai, sako, tik „мёртвая зыбь“, tai yra kur tai toli vėtra dūksta, o in mus atplaukė bangos jos. Kai vėtra – tai esą daugiau pasiutimo“ (Balio Sruogos laiškas Valerijai Čiurlionytei, iš Sočio – į Iskorostį, 1917-05-31, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 176, l. 1r).
- [5] Pranas Garmus (1888–1968), kunigas, gilinęs žinias Miuncheno universitete.
- [6] Vanda Daugirdaitė atvirlaiškyje, Baliui Sruogai išsiųstame prieš pat jam išsikeliant į naują butą, aprašė savijautą po per Sekmines įvykusios išvykos į Tiuringiją (Saalfeld): „Tu jau keliesi į naują butą? // Turbūt aš esu laimingiausias pasauly žmogus! Baliuk! Kokia ši vasara del manęs laiminga! Kalnai, pievos – Tu toks mano, toks geras – iš tėvo toks netikėtai geras laiškas, maniau, kad tai jau galas džiaugsmo. O vakar dar iš tavęs toks mielas laiškas, o šandie dar „Lietuva“ skelbia, kad mano straipsnis atspausdintas! Baliuk, aš tave noriu stipriai pabučiuoti – Baliuk, tu mane priglausk ir pabučiuok! Aš tokia jaučiuosi laiminga. Tu mano! – Atstovybei reikalą atlikau, litus įteikiau Anisui, kurs Urbšį pavaduoja ir kurs man matant pridėjo pinigų prie bylos. Apie Lerberghą dar daugiau nesužinojau. Vakara iki 1 val. naktį sėdėjo pas mane Viktoras [Gailius]. Keisti mūsų santykiai, bet jo neramumas jau nedrumsčia mano laimės. Atvirutę palik, neišmesk. Dar bučiuoju. Vanda“ (Vandos Daugirdaitės atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Berlyno – į Miuncheną, 1923-06-29, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 859, ap. 1, l. 1v).